

GALÉRIA UMENIA ERNESTA ZMETÁKA V NOVÝCH ZÁMKOCH, BJÖRNSSONOVA 1 NITRIANSKY SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

Názov výstavy **Rakúska, česká a moravská grafika zo zbierky Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovej**
Kurátor **Martin Šugár**
Sprístupnenie **štvrtok 8. februára 2024**
Trvanie **od 8. 2. 2024 do 23. 3. 2024**
Otvorenie **utorok až piatok od 8.00 do 17.00 hod., v sobotu od 9.00 do 13.00 hod.**

Galéria umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch výstavou grafických diel rakúskych, českých a moravských majstrov vstupuje do finálnej etapy prezentácie grafickej zbierky Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovej.

Diel rakúskych grafikov tvoria podstatnú časť výberu, nejde však o všetky diela rakúskej proveniencie v zbierke. Grafické listy českých autorov v nej pochádzajú častejšie zo začiatku 20. storočia. Tých starších, ktoré sú prezentované na výstave, je výrazne menej. Určitý podiel popri Rakúšanom a Čechom treba seriózne priznať tiež ojedinelým moravským majstrom. V konečnom dôsledku hranice medzi nemeckým, rakúskym, českým alebo moravským pôvodom majstrov síce možno s určitými kompromismi zdefinovať miestom narodenia, sídlom akadémií, na ktorých študovali, alebo miestami, kde počas života pôsobili. Výstava takýto pohľad pri jednotlivých dielach priznáva, no jej vnútorná štruktúra sa skôr pridržiava časovej línie, ktorá sa odvíja od 17. storočia a pokračuje význačnými dielami z 18. storočia až do záveru 19. storočia. Rakúsku grafiku 19. storočia zastupuje predovšetkým reprodukčná grafika, ktorá vychádzala predovšetkým z prostredia tzv. *Gesellschaft für vervielfältigende Kunst* vo Viedni alebo *Literarisch-artistische Abteilung des Österreichischen Lloyd* v Terste. Reprodukčná grafika mala vo Viedni staršiu tradíciu, ktorá v hlavnom meste monarchie zapustila korene v druhej polovici 18. storočia, keď Jakob Matthias Schmutzer so súhlasom Márie Terézie tam založil tzv. *Strudel'sche Akademie*. Práve diela Jakoba Matthiasa Schmutzera, Martina Johanna Schmidta, Antona Josepha Prennera, Franza Xavera Wagenschöna alebo tiež Jana Jiřího Balzera či Ignáza Zeidlera patria k najzaujímavejším exemplárom aktuálnej prehliadky grafickej zbierky Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovej.

Popri chronologickému usporiadaniu diel sa javilo prirodzené v dramaturgii výstavy sledovať aj jednotlivé žánre. Veď v rakúskom prostredí sa sformovala typická alpská krajina, spopularizovaná aj prostredníctvom farebných litografií. Výstava aspoň sčasti dovoľuje sledovať premenu viedenského dvorského portrétu od konca 18. storočia až do záveru 19. storočia napríklad na podobizni Gideona slobodného pána von Laudon, zobrazeného na medirytine od Gabriela Fiessingera, alebo na litografii arcivojvodu Ľudovíta Jozefa Habsbursko-Lotrinského, syna cisára Leopolda II., od Jozefa Kriehubera, alebo na litografii korunného princa Rudolfa od Vincenta Katzlera a ďalších. Zaujímavosťou môže byť skupinový portrét členov matematicko-prírodovednej triedy Cisárskej akadémie vied vo Viedni. Tvoril obrazovú prílohu nemeckého časopisu pre vedu a umenie *Faust*. Medzi akademikmi nachádzame matematika Jozefa Maximiliána Petzvala, rodáka zo Spišskej Belej, ktorý sa preslávil svojimi vynálezmi v oblasti optiky.

Výstava rakúskej, českej a moravskej grafiky predstavuje bohatú prehliadku až okolo ôsmich desiatok diel, pripravenú podobne ako predchádzajúce výstavy talianskej, anglickej, francúzskej, holandskej a nemeckej grafiky, ktoré boli verejnosti predstavované postupne od roku 2018.

K výstave pripravujeme program určený pre žiakov základných a stredných škôl. Pozývame na dve komentované prehliadky, resp. prednášky, ktoré sa budú konať vo štvrtok 22. februára a vo štvrtok 14. marca. Pozývame aj na klavírny koncert zostavený z diel rakúskych a českých hudobných skladateľov 19. storočia, ktorý sa uskutoční v priestoroch galérie po komentovanej prehliadke štvrtok 14. marca v podvečerných hodinách. Naším hudobným hosťom bude japonská klaviristka pani Kazuko Šikuta-Nakajo, žijúca vo Viedni. O sprievodnom programe a pripravovaných podujatiach priebežne informujeme našej webovej stránke alebo na sociálnych sieťach.

Martin Šugár, historik umenia a autor výstavy

www.gueznz.eu

sledujte nás na Facebooku a na Instagrame (Galéria umenia Ernesta Zmetáka)

Ernest Zmeták (1919 Nové Zámky — 2004 Bratislava) patrí k významným slovenským maliarom, ktorý svoje štúdium absolvoval na budapeštianskej akadémii výtvarných umení u Vilmosa Aba-Nováka, hoci pôvodne mal v roku 1938 nastúpiť na pražskú akadémiu. Do povedomia sa dostal aj ako zberateľ a znalec výtvarného umenia. Poslednou prehliadkou umelcovej tvorby a zberateľstva bola výstava *Ernest Zmeták – posledný klasik*, ktorá sa uskutočnila na pôde Slovenskej národnej galérie v Bratislave v roku 2011 a potom bola reінštalovaná v priestoroch domovskej galérie v Nových Zámkoch, ktorá uchováva podstatnú časť jeho zberateľskej pozostalosti.

Danica Zmetáková (1940 Bratislava) je historičkou a teoretičkou umenia, kurátorkou početných výstav, ktorá dlhodobo pôsobila v Slovenskej národnej galérie v Bratislave. Špecializovala sa na slovenskú a európsku kresbu a maľbu 19. storočia (z jej najdôležitejších publikovaných bádateľských výsledkov spomeňme katalógy výstav Ladislava Medňanského, Karola Ludovita Libaya, Maximiliána Schurmannu alebo Friedricha Carla von Scheidlin). Je autorkou, resp. spoluautorkou viacerých monografií slovenských výtvarných umelcov (napr. Ernesta Zmetáka, Viliama Malíka, Kolomana Sokola, Františka Reichentála, Jozefa Kostku, Jána Želibského, Cypriána Majerníka, M. A. Bazovského, Martina Benku, Jána Mudrocha, Petra Michala Bohúňa, Júlia Koreszku a iných).

Martin Šugár (1974 Piešťany) je historikom umenia, súdnym znalcom pre umelecké diela a starožitnosti a právnikom. Štúdium absolvoval v Bratislave a Prahe. Pracoval ako kurátor zbierky starej kresby a grafiky v Slovenskej národnej galérii v Bratislave. Od roku 2016 sa ako historik umenia zaoberá dielami starého európskeho umenia v Galérii umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch. Doteraz pripravil tri zväzky súborného katalógu diel starej grafiky zo zbierky galérie: *Talianska grafika z daru Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovvej* (2019), *The Happy Girl. The Unhappy Girl. Grafika Britských ostrovov z daru Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovvej* (2020) a *Nemecká grafika do roku 1900 z daru Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovvej* (2022).

Kazuko Šikuta-Nakajo (nar. v meste Kobe v Japonsku) je klaviristkou a hudobnou skadateľkou. Absolvovala klavírnu hru u pána Teiichiho Higashiho a pani Yoshiko Yamazaki na Hudobnej univerzite. Na právnickej fakulte Univerzity Kwansei Gakuin získala bakalársky titul. Učila hru na klavír a elektronický organ na Hudobnej škole Yamaha v Japonsku. Zúčastnila sa majstrovských kurzov Chopinovej akadémie v Poľsku, pokračovala však štúdiom na Univerzite hudby a múzických umení vo Viedni (*Universität für Musik und darstellende Kunst Wien*), ktoré ukončila s vyznamenaním. Zúčastnila sa majstrovských kurzov, ktoré viedli Paul Badura Skoda, Elisabeth Leonskaja a Peter Feuchtwagner. Publikuje v japonských hudobných časopisoch o viedenskej hudobnej scéne, o Franzovi Lisztovi, Wolfgangovi Amadeovi Mozartovi alebo Ludwigovi van Beethoven. Vrátila sa k hre na klavír, popri tom komponuje a aranžuje komornú klavírnu hudbu.